

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pro rozvoj

2010/2100(INI)

11. 5. 2011

NÁVRH ZPRÁVY

o rámci politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při
zabezpečování potravin
(2010/2100(INI))

Výbor pro rozvoj

Zpravodajka: Gabriele Zimmer

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ	9

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o rámci politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin (2010/2100(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na povinnosti stanovené v Mezinárodním paktu OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech, jehož smluvními stranami jsou všechny členské státy Evropské unie, a zejména s ohledem na článek 11 tohoto paktu o právu na výživu,
- s ohledem na cíl Světového potravinového summitu z roku 1996 (Římské prohlášení) snížit do roku 2015 počet lidí trpících hladem o polovinu,
- s ohledem na rozvojové cíle tisíciletí přijaté na summitu tisíciletí OSN v září roku 2000, a zejména na rozvojový cíl tisíciletí č. 1 týkající se vymýcení extrémní chudoby a hladu,
- s ohledem na zvláštní zasedání Rady OSN pro lidská práva o negativním dopadu, který má na uplatňování práva na výživu zhoršující se světová potravinová krize způsobená mimo jiné rychle rostoucími cenami potravin, které se konalo dne 22. května 2008 v Ženevě,
- s ohledem na společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Evropské komise o humanitární pomoci Evropské unie nazvané „Evropský konsenzus o humanitární pomoci“,
- s ohledem na Úmluvu o potravinové pomoci podepsanou v Londýně dne 13. dubna 1999, jejímž cílem je přispět k celosvětovému zajištění potravin a zlepšení schopnosti mezinárodního společenství reagovat na nouzové situace a jiné potřeby rozvojových zemí v oblasti výživy,
- s ohledem na prohlášení světového summitu o zajišťování potravin z roku 2009 a na nezávazné pokyny, které připravuje FAO pro odpovědné řízení využívání půdy a jiných přírodních zdrojů,
- s ohledem na nezávazné pokyny pro podporu progresivního uplatňování práva na přiměřenou výživu v kontextu zajištění potravin uvnitř jednotlivých států,
- s ohledem na obecné zásady EU v oblasti pozemkové politiky z listopadu 2004,
- s ohledem na Maputské prohlášení o zemědělství a zajištění potravin podepsané v roce 2003, v němž se vlády afrických zemí zavázaly, že minimálně 10 % svých ročních vnitrostátních rozpočtových prostředků věnují na zemědělství,
- s ohledem na zprávu Světové banky o světovém vývoji v roce 2008 nazvanou „Zemědělství pro rozvoj“,
- s ohledem na zprávu Mezinárodního panelu pro hodnocení zemědělských technologií a vědy pro rozvoj (IAASTD), která byla zveřejněna dne 15. dubna 2008,

- s ohledem na společné prohlášení o zajišťování potravin ve světě přijaté v L'Aquile dne 10. července 2009,
- s ohledem na iniciativu OSN o minimální úrovni sociální ochrany,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1337/2008 ze dne 16. prosince 2008, kterým se zřizuje nástroj rychlé reakce na rostoucí ceny potravin v rozvojových zemích¹,
- s ohledem na sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu nazvané „Rámec politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin“ (KOM(2010)0127) přijaté dne 31. března 2010 a na závěry Rady přijaté dne 10. května 2010,
- s ohledem na sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu nazvané „Humanitární potravinová pomoc“ (KOM(2010)0126) přijaté dne 31. března 2010 a na závěry Rady přijaté dne 10. května 2010,
- s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2007 o rostoucích cenách krmiv a potravin², na své usnesení ze dne 22. května 2008 o rostoucích cenách potravin v EU a v rozvojových zemích³ a na své usnesení ze dne 17. února 2001 o rostoucích cenách potravin⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 29. listopadu 2007 o podpoře afrického zemědělství – návrh rozvoje zemědělství a zajišťování potravin v Africe⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. ledna 2009 o společné zemědělské politice a o zajišťování potravin ve světě⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 26. listopadu 2009 o summitu FAO a zajišťování potravin⁷,
- s ohledem na usnesení Smíšeného parlamentního shromáždění AKT-EU o zajišťování potravin přijaté v Kinshase dne 4. prosince 2010⁸,
- s ohledem na osm doporučení skupině G20, která dne 29. ledna 2011 zveřejnil zvláštní zpravodaj OSN pro právo na výživu,
- s ohledem na článek 208 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Výboru pro rozvoj a stanovisko Výboru pro zemědělství a rozvoj

¹ Úř. věst. L 354, 31.12.2008, s. 62.

² Úř. věst. C 263E, 16.10.2008, s. 621.

³ Úř. věst. C 279E, 19.11.2009, s. 71.

⁴ Přijaté texty, P7_TA(2011)0071.

⁵ Úř. věst. C 297E, 20.11.2008, s. 201.

⁶ Úř. věst. C 46E, 24.2.2010, s. 10.

⁷ Úř. věst. C 285E, 21.10.2010, s. 69.

⁸ Přijaté texty, AKT-EU /100.879/10/fin.

venkova (A7-0000/2011),

- A. vzhledem k tomu, že podle údajů FAO se počet lidí trpících podvýživou pohyboval v roce 2010 kolem 925 milionů,
- B. vzhledem k tomu, že ceny potravin od srpna 2010 neustále stoupají, a vzhledem k tomu, že kolísání cen komodit má velký dopad na země s nízkými příjmy,
- C. vzhledem k tomu, že celosvětová poptávka po zemědělských produktech má podle očekávání vzrůst do roku 2050 o 70 %, a vzhledem k tomu, že problém nedostatku potravin je ještě více vyhrcován spekulacemi s komoditami, degradací půdy, nedostatkem vody, změnou klimatu, skupováním půdy v globálním měřítku, poptávkou po biopalivech a energetickými politikami,
- D. vzhledem k tomu, že zemědělství poskytuje práci a živobytí pro více než 70 % pracovní síly v rozvojových zemích, a to zejména ženám, a vzhledem k tomu, že podle odhadů Světové banky je růst v odvětví zemědělství dvakrát účinnější při omezování chudoby, než je tomu v jiných odvětvích,
- E. vzhledem k doloženému potenciálu drobných zemědělských systémů pro zvyšování celkové produkce potravin, a vzhledem k tomu, že zaměření výroby na vývoz v rozvojových zemích má negativní dopady na ženy pracující v drobném zemědělství,
- F. vzhledem k tomu, že pro udržitelný rozvoj a budování výrobních a procesních kapacit jsou nezbytné rozsáhlé státní zdroje,
- G. vzhledem k tomu, že procento oficiální rozvojové pomoci (ODA) přidělené v mezinárodním měřítku na zemědělství se během posledních třech desetiletí výrazně snížilo,
- H. vzhledem k brzké reakci EU na potravinovou krizi v roce 2008 prostřednictvím vytvoření potravinového nástroje, a vzhledem k tomu, že dopad těchto opatření na strukturální příčiny hladu a nedostatku potravin lze jen stěží změřit,

Rámec politiky EU pro zajišťování potravin a výživy: systém udržitelného drobného zemědělství založený na dodržování lidských práv

1. zdůrazňuje, že hladem trpí nepřijatelné množství lidí, a vyjadřuje politování nad tím, že snahy, které byly v tomto směru na mezinárodní úrovni vyvinuty, dosud výrazně pokulhávají za rozvojovým cílem tisíciletí č.1; vyzývá k rychlému jednání s cílem splnit mezinárodně platné závazky a přeměnit právo na přiměřenou výživu ve skutečnost;
2. kladně hodnotí konsistentní přístup, který Komise vyjádřila ve svých dvou sděleních o humanitární potravinové pomoci a zabezpečování potravin; vyzývá k větší koordinaci s cílem lépe se vyrovnat se základními příčinami problému hladovění a nedostatku potravin;
3. vyzývá EU, aby zvýšila podporu zemědělství v rámci svých programů rozvojové pomoci a aby investovala do vnitrostátně spravovaných projektů; zdůrazňuje potřebu investovat více veřejných prostředků do výzkumu týkajícího se udržitelných zemědělsko-

ekologických výrobních systémů;

4. souhlasí s tím, že programy pomoci EU by se měly soustředit na udržitelnou drobnou produkci potravin a že upřednostňovány by měly být ekologicky účinné přístupy, které podporují biologickou rozmanitost, předcházejí degradaci úrodné půdy, podporují zemědělsko-ekologické postupy a postupy s nízkými vnějšími vstupy, a staví se proti geneticky modifikovaným potravinám;
5. vyzdvihuje skutečnost, že spravedlivé začlenění drobných zemědělců do kontextu hodnotového řetězce lze úspěšně uskutečnit, pouze vytvoří-li se podmínky pro jejich snadný přístup k výrobním prostředkům a výrobním a obchodním příležitostem;
6. vyzývá Komisi, aby podporovala zemědělsko-zpracovatelské kapacity v partnerských zemích s cílem snížit posklizňové ztráty, prodloužit skladovací trvanlivost potravin a vytvořit důstojné pracovní podmínky pro místní obyvatelstvo;
7. připomíná, že právo na přiměřenou výživu je jedním ze základních lidských práv; naléhavě vyzývá partnerské země, aby uplatňovaly nezávazné pokyny FAO týkající se práva na výživu; vyzývá členské státy a partnerské země EU, aby zřídily monitorovací mechanismy k zajištění účinného uplatňování politik v oblasti práva na výživu;
8. vyzývá k uznání konceptu potravinové soběstačnosti, definovanému jako schopnost země nebo regionu demokraticky uplatňovat své vlastní zemědělské a potravinové politiky, priority a strategie;
9. vítá rozhodnutí, aby se problematika výživy zahrnula do programů EU; vyzývá Komisi, aby k této problematice vypracovala zvláštní sdělení; žádá, aby byl aspekt výživy natrvalo začleněn do politik zajišťování potravin a zásahů v rámci zemědělského sektoru;
10. vyzývá Komisi, aby uznala stěžejní roli žen, kterou pro zajišťování potravin sehrávají jako pracovnice v drobném zemědělství, a aby investovala do programů, které tyto ženy konkrétně podporují;
11. naléhavě vyzývá EU, aby podporovala iniciativu OSN o minimální úrovni sociální ochrany, která by pomohla uspokojit základní potravinové potřeby chudého obyvatelstva;

Účinná opatření proti kolísání cen potravin a nekontrolovanému skupování půdy: omezení spekulací na trzích s potravinami a zemědělskými komoditami

12. upozorňuje na strukturální příčiny kolísání cen a důrazně vyzdvihuje skutečnost, že k fluktuaci cen zásadním způsobem přispěly spekulace s deriváty základních potravinových komodit; přijímá závěry zvláštního zpravodaje OSN pro právo na výživu, pokud jde o úlohu, kterou při ovlivňování indexů cen komodit sehrávají velcí investoři;
13. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby učinily konkrétní kroky k účinnému boji proti finančním spekulacím s obilím a potravinami;

14. domnívá se, že komoditní deriváty se liší od finančních derivátů a že přístup k trhu s nimi by se měl omezit a tento trh by měl být lépe regulován;
15. vyzývá k navýšení a lepší správě fyzických obilných zásob jakožto prostředku ochrany proti kolísání cen;
16. vyjadřuje své hluboké znepokojení nad skupováním půdy ve velkém, k němuž v současné době dochází ze strany zahraničních investorů v rozvojových zemích na úkor tamních drobných zemědělců, kteří potřebují lepší ochranu;
17. vyzývá k přijetí nezávazných pokynů FAO pro skupování půdy, ale zároveň i k vypracování přísných závazných vnitrostátních i mezinárodních pravidel pro tuto oblast; zdůrazňuje, že smluvní jednání by měla být transparentní, s umožněním účasti občanské společnosti;
18. vyzývá ke zřízení mechanismů, které zabrání tomu, aby místní zemědělce a jejich schopnost produkce potravin pro místní obyvatelstvo vyřazovala ze hry cenová nabídka jejich zahraničních konkurentů;
19. připomíná Komisi a partnerským zemím pozitivní vliv zemědělsko-ekologických výrobních systémů při zmírňování dopadu změny klimatu;

Soudržnost politik ve prospěch rozvoje: dopad politik EU na zajištění potravin ve světě

20. připomíná, že právo na výživu musí mít absolutní přednost před cíli v oblasti zabezpečení energie; vyzývá k pozastavení plnění energetických cílů EU do chvíle, než budou vypracována další hodnocení dopadu této strategie;
21. naléhavě vyzývá k tomu, aby SZP na období po roce 2013 byla vypracována v globálnějším rozměru a aby se v jejím rámci dodržovala zásada „neškodit“ potravinovým trhům v rozvojových zemích;
22. vyzývá Komisi, aby provedla hodnocení dopadu SZP, které bude analyzovat její vnější vliv na mezinárodní potravinové trhy a zajištění potravin v rozvojových zemích;
23. vyzývá k úplnému upuštění od dotací na vývoz a ke zrušení veškerých dalších iniciativ v rámci SZP, které souvisejí s opatřeními narušujícími obchod;
24. vyzývá k reformám, které rozšíří příležitosti k přístupu na trh rozvojovým zemím a umožní jim konkurenceschopné působení na vlastních vnitrostátních a regionálních trzích;
25. opětovně vyjadřuje své znepokojení nad obchodní strategií EU, která neumožňuje podporu rozvoje; vyzývá proto k uzavření vyvážených obchodních dohod, které jsou základní součástí celosvětového řešení otázky zajištění potravin;
26. naléhavě žádá Komisi, aby se zaměřila na rozvojové otázky při nastávajících jednáních EPA a aby rozvojovým zemím umožnila v rámci obchodních pravidel větší flexibilitu; požaduje, aby Komise zaujala silnou prorozvojovou pozici při jednáních WTO a usilovala

o završení rozvojové agendy z Dohá; vyzývá Komisi, aby při mezinárodních obchodních jednáních uplatňovala takový přístup, který se zakládá na dodržování lidských práv, a aby používala posuzování dopadu v oblasti lidských práv při uzavírání smluv se třetími zeměmi;

27. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Dosažení rozvojových cílů tisíciletí je ohroženo nedostatkem potravin, a to zejména v subsaharské Africe a v nejméně rozvinutých zemích. Na summitu konaném v září 2010 na téma rozvojových cílů tisíciletí bylo oznámeno, že pokrok v plnění cílů boje proti hladu je zjevně nedostačující. Podle údajů FAO v roce 2010 hladovělo 925 milionů lidí, což sice znamená pokles oproti roku 2009, kdy hladem trpělo 1023 milionů lidí, nicméně je to stále více než množství lidí trpících podvýživou v roce 2008 (kolem 815 milionů). Třebaže FAO dosud žádná oficiální čísla nezveřejnila, existují pádné důkazy o tom, že množství hladovějících se rozrostlo již v důsledku zvýšení ceny potravin v posledních několika měsících.

Zajišťování potravin ve světě dále znesnadňují nové problémy, včetně rostoucího nebezpečí spekulací s potravinami, změny klimatu, skupování půdy ve velkém, problematika biopaliv, degradace půdy a tlaku na vodní zdroje. V tomto kontextu vedly současné problémy s hladověním a podvýživou k přehodnocení přístupu k zajišťování potravin nejen v rámci EU, ale i ve světovém měřítku.

Zpravodajka chce upozornit na to, že evropské orgány ani členské státy stále nepřístupují k vymýcení chudoby, hladu a podvýživy jako k hlavnímu bodu svých programů nebo ke střednědobým či dlouhodobým cílům svých politických strategií, a to i přesto, že se pevně zavázaly k prosazování lidských práv na výživu, vodu, energii atd. Má-li tedy být rozvojových cílů tisíciletí dosaženo do roku 2015, bude třeba přezkoumat a v případě nutnosti změnit všechny strategie EU, jako jsou Evropa 2020, Globální Evropa, Energetická politika, Strategie pro udržitelný rozvoj, a budoucnost rozvojové spolupráce EU. Zpravodajka dále EU a členské státy vyzývá, aby dodržely své závazky týkající se boje proti chudobě a hladu na světě v rámci mezinárodních organizací, jako je Světová banka, MMF a WTO.

Zpravodajka rovněž vyjadřuje přesvědčení, že soukromé instituce a nadace mohou vždy doplňovat činnost vládních organizací při vypracovávání politik, avšak nikdy je nemohou nahradit, protože postrádají demokratickou odpovědnost. Velmi užitečným nástrojem pro vytvoření dodatečných fondů na vymýcení chudoby by mohlo být uplatňování daně z finančních transakcí.

1. Rámec politiky EU pro zajištění potravin a výživy: systém udržitelného drobného zemědělství založený na dodržování lidských práv

V rámci obnovené diskuse na téma zajišťování potravin přijala Evropská komise dne 31. března 2010 nové sdělení o zabezpečování potravin, které by mělo představovat základ společného akčního rámce pro EU a její členské státy.

Pokud jde o „zvýšení nabídky potravin“, souhlasí zpravodajka s tím, že v zájmu dosažení tohoto cíle by se měla pomoc EU soustředit na udržitelnou drobnou produkci potravin, jelikož zemědělství stále tvoří základ venkovského hospodářství v celém rozvojovém světě. Je nutné přenastavit současné systémy zemědělské produkce, které jsou vysoce závislé na vnějších vstupech a ropě, a zaměřit se více na zemědělsko-ekologické systémy s nízkými vnějšími vstupy, které jsou přizpůsobeny místním a regionálním podmínkám. Zvláštní pozornost je přitom třeba věnovat ženám a jejich potřebám, jelikož většinu drobných zemědělců tvoří

právě ony.

Pokud jde o „zlepšení přístupu k potravinám“, zpravodajka vítá jasné politické rozhodnutí navrhnout „právo na výživu“ jako základní pilíř rámce EU. EU by měla při přípravě svých politik, strategií spolupráce mezi zeměmi a programy spolupráce používat přístup založený na dodržování lidských práv a měla by podporovat vlády při začleňování práva na přiměřenou výživu do svých ústav. Má-li se zajistit řádné uplatňování politik zaměřených na prosazování tohoto práva, musí dále EU a partnerské země zavést transparentní kontrolní mechanismy, včetně zapojení organizací občanské společnosti a místních úřadů.

S ohledem na „zlepšení výživové přiměřenosti potravy“ se zpravodajka domnívá, že je třeba vyvinout větší úsilí na rozšíření činností a lepší harmonizaci dárcovské pomoci v této oblasti. Zpravodajka navrhuje, aby se v zájmu zdůraznění aspektu výživnosti koncept zajištění potravin a výživy a jeho používání rozšířil při sestavování budoucích politik a programů.

Kromě přístupu založeném na „právu na výživu“ zdůrazňuje zpravodajka koncept potravinové soběstačnosti a jeho případný velký význam pro řešení problému hladu ve světě. Tento koncept se definuje jako právo a schopnost země či regionu **demokraticky** rozhodovat o svých vlastních zemědělských a potravinových politikách, prioritách a strategiích a uplatňovat je. Toto pojetí upřednostňuje místní produkci pro pokrytí místních potravinových potřeb a zachovává rozmanitost kultur, zemědělských znalostí a výrobních metod. Demokratický rozměr tohoto konceptu umožňuje zapojení všech zainteresovaných stran, jichž se potravinové politiky dotýkají. V této souvislosti lze metodiku použitou pro strukturovaný dialog, který přinesl transparentní plošné výsledky, využít i pro uplatnění konceptu potravinové soběstačnosti.

Zpravodajka vyjadřuje politování nad tím, že se ve sdělení o problémech při zabezpečování potravin nevěnuje dostatečný prostor genderové problematice. Ačkoli se zde uvádí, že ženy hrají při překonávání problémů se zabezpečováním potravin významnou úlohu, tato úloha není fakticky nijak analyzována a nejsou navržena ani opatření, která by mohla být na podporu žen použita.

Zpravodajka naléhavě vyzývá EU, aby důrazně podporovala iniciativu OSN o minimální úrovni sociální ochrany, která by pomohla uspokojit základní potravinové potřeby chudého obyvatelstva. Přístup založený na dodržování lidských práv lze pomoci realizovat na základě dvou hlavních pilířů: základních služeb (dostupnosti veřejných služeb a přístupu k nim) a prostředků sociálního zabezpečení (vyplácených chudým a ohroženým obyvatelům v zájmu lepšího zabezpečení potravin a výživy).

Zpravodajka uznává, že sdělení obsahuje pozitivní prvky, nicméně vyjadřuje zklamání nad tím, že **základní příčiny nedostatku potravin** zde řádně analyzovány nejsou.

2. Účinná opatření proti kolísání cen potravin a nekontrolovanému skupování půdy: omezení spekulací na trzích s potravinami a zemědělskými komoditami

V březnu 2011 dosáhl index cen potravin stanovený FAO úrovně 230 bodů, což je o 14 více než v době jeho kulminace během potravinové krize v roce 2008. Dnes už je obecně známo, že za prudkým nárůstem cen v roce 2008 a nedávným zvýšením cen potravinových komodit

byly především spekulace. Zatímco majetek komoditních indexových fondů vzrostl mezi rokem 2003 a 2008 ze 13 na 317 miliard USD, základní poptávka a produkce se zvýšila ve stejném období pouze o 1,4 %. Navíc platí, že s kolísáním cen potravin úzce souvisí fluktuace cen ropy, což tento problém uvádí do ještě širšího kontextu. Jakákoli jeho řešení proto budou muset zohledňovat jeho komplexní charakter. Zpravodajka je pevně přesvědčena, že přednostně by se měly řešit otázky související s kolísáním cen potravin. V této souvislosti vyzývá k přijetí účinných opatření proti spekulacím s potravinami a zemědělskými komoditami. Uvažovat přitom lze o různých řešeních, jako je omezení objemu spekulativně obchodovaných derivátů, omezení obchodních možností pro některé investory s cílem chránit zemědělskou produkci, zrušení možnosti mimoburzovního obchodování a výrazné zvýšení transparentnosti v rámci zemědělských trhů a obchodování.

Dále je také velmi nutné zajistit přístup k přírodním zdrojům, jelikož drobní zemědělci jsou při obhospodařování půdy ohrožováni zahraničními zemědělskými investory, kteří půdu ve velkém skupují. Ke skupování půdy přitom často dochází bez předchozího souhlasu místních úřadů a bez přiměřeného či žádného rozdělení zisku. Mnoho cílových zemí má slabou vládu a uživatelé půdy v nich požívají jen chabé právní ochrany. Skupování půdy ve velkém proto může v tamních venkovských oblastech prohloubit chudobu a vést k vytlačení místních obyvatel. Zpravodajka se domnívá, že má-li se vyřešit problém přístupu drobných zemědělců k půdě, mělo by se opět začít diskutovat o zemědělské reformě a přerozdělování půdy. Domnívá se rovněž, že záborů půdy na úkor práva na výživu místních komunit nelze akceptovat a že pro skupování půdy by se měla vypracovat a přijmout přísná vnitrostátní a mezinárodní pravidla.

3. Soudržnost politik ve prospěch rozvoje: dopad politik EU na zajišťování potravin ve světě

a) Biopaliva

Zpravodajka by ráda upozornila na to, že zajišťování potravin by nemělo být negativně ovlivňováno rostoucí poptávkou po biopalivu a že konkurenčnímu boji mezi produkcí potravin a energie je třeba předcházet. Energetické strategie EU by se proto měly přestat uplatňovat do doby, než bude možné vyloučit jejich negativní dopad na politiky v oblasti zajišťování potravin. Rostoucí poptávka souvisí rovněž s velkým nebezpečím dalšího odlesňování deštných pralesů.

b) Budoucnost Společné zemědělské politiky EU (SZP)

Zpravodajka naléhavě žádá Komisi, aby vzala na vědomí vnější dopad opatření SZP na stav zajišťování potravin v rozvojových zemích. Důkladná kontrola dopadu rozhodnutí v rámci SZP na mezinárodní potravinové trhy a zajišťování potravin v rozvojových zemích je a musí zůstat základním aspektem povinnosti EU dostát svým závazkům jednat spravedlivě na mezinárodní úrovni a bojovat proti chudobě.

Budoucí podoba SZP by měla zahrnovat zásadu „neškodit“ potravinovým trhům v rozvojových zemích a tuto zásadu dodržovat.

Zpravodajka vítá **snížení dotací na vývoz** a vyzývá k dalším reformám SZP s cílem odstranit veškerá přetrvávající opatření narušující obchod a umožnit rozvojovým zemím konkurenceschopné působení na vlastních vnitrostátních a regionálních trzích.

c) Zemědělství a obchod

Zpravodajka opětovně vyjadřuje své znepokojení nad obchodní strategií EU, která je zaměřena na konkurenceschopnost výrobků EU a na jejich přístup na trhy a nezahrnuje hledisko podpory rozvoje. Mělo by se podporovat další snížení cel na dovoz zemědělských produktů z rozvojových zemí s cílem posílit vytváření udržitelného bohatství a poskytnout těmto zemím skutečné možnosti přístupu na trh, a to nejen na trh se zemědělskými surovinami, ale i se zpracovanými potravinami. Rozvojové země nutně potřebují, aby se rozvíjely jejich vlastní výrobní a zpracovatelské kapacity. Jen tak se zvýší příjem a vytvoří důstojné pracovní podmínky pro jejich domácí obyvatelstvo. Toto je základní předpoklad účinného boje proti hladu a chudobě ve světě. EU by měla podporovat rozvoj místních a regionálních výrobců potravin a jejich schopnosti vyrábět, obchodovat a konkurovat na místních, regionálních a celostátních trzích.

V této souvislosti je třeba připomenout, že takzvaný Washingtonský konsenzus, jehož cílem byla liberalizace, deregulace a privatizace, selhal. Dokladem ničivých důsledků této ideologie je případ Haiti: tato země byla soběstačným producentem rýže v sedmdesátých letech 20. století, kdy na dovoz rýže byla uplatňována 50% daň. Poté, co v první dekádě 21. století se tato daň snížila na 3 %, ztratilo Haiti svou soběstačnost a tamní drobní zemědělci byli vyřazeni z hospodářské soutěže, protože výrazně dotované dovážené rýži nemohli konkurovat. Bill Clinton ve své funkci zvláštního zpravodaje pro Haiti v březnu 2010 oficiálně prohlásil před výborem amerického senátu, že tato liberalizační politika, podporovaná za jeho prezidenství, se ukázala být mylná. Zpravodajka se rovněž domnívá, že návrh, aby rozvinuté země musely v budoucnosti zajišťovat potraviny pro nejchudší země, nebude fungovat.

Zpravodajka podporuje ovšem myšlenku, aby se do obchodních dohod mezi EU a třetími zeměmi začlenila zásada dodržování práva na výživu. Má-li se však právo na výživu skutečně uplatňovat, je naprosto nezbytné vypracovat posouzení dopadu obchodních, rozvojových a zahraničních politik EU.